

tracta de la part inferior de diversos peus-drets en la nau o voia la nau, que tenen tantes o tantes «yards» de llarg («25», etc. en els dits documents dels Ss. xvi-xvii).

Es tracta, però, sempre de la part baixa, que suporta aqueixa longitud: «the block in which is fixed the heel of a mast or capstan» defineix una altra font; i una de les despullades per Jal detalla, la de l'arbre mestre, la del bauprès, la del cabrestant, etc. Semànticament queda, doncs, ben establert que aquest ètimon STEPE serví per designar suports, puntals o enaspraments navals com l'estepa. El b.al. *stapel*, de la mateixa arrel, encara que de forma un poc diferent, testifica l'aplicació de tot això precisament a l'escora, o *estepa*, que sosté el vaixell en construcció, i a tota la bastida, *gerüst* o *échafaudage* (cat. *estepes*)³ des del qual es vata o llança l'embarcació a l'aigua.

Per quin conducte va arribar aquest terme del germànic atlàntic al català del S. XIII és el que faltaria establir. De tota manera ens consta que el mot està ben representat en la zona extrema SO. de la llengua d'Oïl, des de la nota que va publicar Ant. Thomas el 1909 (*Rom.* xxxviii, 400), i no solament en els parlars moderns sinó des del S. XIV almenys: n'hi ha una dada de 1320 en el Poitou, una altra a l'Anjou el S. XV, unes quantes més en les dues províncies en els Ss. XIV-XV, ho diu també en el S. XVI Bernart Palissy, que reflecteix el parlar de cap a la Gironda o Saintonge; i altres de més moderns; l'àrea actual comprèn Charente-Inf., Vienne, la zona de Niort, d'Oléron i de Nantes.⁴

Ens quedem amb un sentiment d'insatisfacció en notar que les definicions d'aquestes formes dialectals franceses ens duen a un ambient rústic i fins agrícola, no pas naval, per bé que la d'Oléron «attache, pilori, carcan» sembla ja portuari (o fins nàutic); però fora d'això tot és «support, perche, tuteur», «étai, support», «picu» i fins «tuteurs de vigne», «pieu servant à soutenir une treille», verb *étéper* «étayer». D'altra banda això no basta per descartar la idea d'aquesta intermediació, car bé és lícit suposat que es tracta d'un mot que amb antecedents navals, fusterils i de mestre d'aixa, es va estendre a l'aprofitament rústic quan va entrar una mica terra endins; i el llenguatge nàutic renova el seu vocabulari com tots: hem de creure que els representants d'aquest tipus naval STEPE van existir en germànic amb sentit com el del cat. *estepa* i de l'al. *stapel* (i després s'antiquaren entremig) i el mateix pogué succeir en el focus del Sudoest d'Oïl: justament aqueixa localització en llocs com Oléron, Nantes o Seudre (ribera francesa de la Gironda) sembla suggerir una procedència portuària.

Quant a la doctrina etimològica que conté l'article del FEW, hi ha una gran falla i un error cabdal. Comença Wartburg per desconèixer completament l'existència del mot en català antic, i el significat nàutic. D'altra banda, pel que fa a la procedència intra-germànica del mot, o sigui de quin dialecte germànic ve. Quant a això pretén partir del gòtic, en contradicció amb Antoine Thomas (que ja veié la pista anglo-saxo-

na, i potser és el zel de contradir-lo el que el fa descarrilar), i d'altra banda contrariant els consells (que el mateix FEW ens reporta) que li dóna la germanista V. Günther, deixeb-la seva, i la seva assessora en qüestions germàniques; la jove lingüista li va refutant tots els seus intents d'explicar-ho pel gòtic, mostrant que no pot ser, per raons de fonètica i lingüística germànica; i ell, no menys tenaçment, va passant d'un subterfugi a l'altre per fer-ho sostenible; també la professora Günther dóna tot de raons coincidents per relligar-lo amb les formes angleses i anglo-saxones.

El prejudici gòtic en funda en un mot que troba en dos llocs del Lionès (Dombes, tocant l'un a l'altre i pròxims al N. i NE. de Lió), cosa que «descarta l'atansament amb l'anglès mitjà». El que potser hem de descartar és que aquesta dada lionesa isolada i recentíssima tingui res a veure amb els mots i l'àrea del francès occidental (vasta i antiga). En canvi afirma que l'àrea assenyala cap al gòtic: «geographisch viel überzeugend» (!), 226a15f. Però: què tenen a veure Nantes i Oléron i l'Orleanès amb el gòtic! I Lió? Per a aquest surt amb l'excusa del burgundi (parent del gòtic): recordem (no sols que Lió ja és força lluny de Borgonya) que després de la refutació total que féu Jud dels suposats burgundionismes que Gamillscheg creia haver trobat (tot i que Gamillscheg era més fort en germanística que no pas Wartburg) ja ningú no gosa parlar d'infl. del burgundi en parlars romànics.

Es a dir no sabem què és aquest mot isolat de Dombes. Potser una avantguarda esparsa del terme piemontès que assenyala el FEW en l'apartat II, que sobreix fins a Barceloneta dels Alps i fins a Aosta. I el piemontès *stèpa* «pancone, asse» no sabem si ve, com vol l'especialista piemontès Attilio Levi, «da *teppa* 'zolla erbosa' con s protetico», o si és prolongació d'un antic focus, a la costa de Ligúria o Provença, del germanisme nàutic català *estepa* 'puntal de drassana', amb trasllat al significat terrassà, com deu haver-hi estat a la zona Nantes-Saintonge. En tot cas és evident que el gòtic no té res a fer en un terme nàutic i portuari, però sí llengües com l'anglo-saxó o el neerlandès-baix alemany.

DERIV.: *Esteper* hem d'imaginar que fos el mestre d'aixa que fes o posés les *estepes* o treballés en la nau en *estepes*: d'on el cognom *Esteper*, *Estapé*, la freqüència i extensió del qual em semblen acusar una importància de la idea massa gran perquè designés un feixinaire que ven la inútil planta *estepa* (com admeté *AlcM*).

¹ On, en lloc de «tauló que sosté el vaixell durant la construcció», hauria valgut més dir *apuntala*, i usar, en lloc de *tauló*, un mot com *post*, i encara millor *escora*, que és realment l'equivalent modern de l'antic *estepa*. — ² No hi ha res en el lloc anunciat, i també és estrany, en una cosa nàutica, que fos de Carcassona. Sobretot si fou un oblit (o una petita confusió, p. ex. amb Narbona) seria desgraciat; potser la confusió era més grossa i es tractava sigui d'un port català, o provençal, o de la costa atlàntica, i llavors encara fóra més de doldre. Car, com